

BİLGİ NOTU-1

DEPREM SONRASI KONTROLSÜZ YIKIMLAR DEVAM ETMEMELİDİR

Depremlerde Asbest ve tehlike madde içeren malzemenin hasar görmesi, havaya karışan ve kolaylıkla solunabilen küçük asbest liflerinin ve zehirli kimyasalların salınmasına neden olabilir. Asbest, özellikle yasaklandığı 2010 yılından önce yapılan yapılarda sıklıkla marleylerde, duvar kaplamalarında, boya ve sıvalarda, kazan ve ısıtma sistemi conta izolasyonunda, tesisat borularında, amyant olarak da bilinen ısı yalıtım malzemelerinde ve Eternit olarak bilinen çatı kaplamalarında kullanılmıştır.

Akut olarak toksik olmasa da asbest lifleri akciğerlerde uzun süre kalabilir ve asbestosis, akciğer kanseri, plevral kalınlaşma ve mezotelyoma gibi ciddi akciğer hastalıklarına neden olabilir. Bu hastalıklar, 10-50 yıl mertebesindeki uzun latent dönemlere sahiptir ve tüm asbest türleri ile ilişkilidir.

Ayrıca, yıkımda oluşan tozlar, gerekli ön temizlik ve sökümün yapılamadığı durumlarda Cıva, Kurşun, Poliklorobifenil (PCB), Polibromobifenil (PBB), kadmiyum, Cr+6 iyonu içeren bileşikler, küf mantarı gibi tehlikeli atıklar da içerebilir. Bu nedenlerden ötürü, tozların solunması gerek yıkım operatörü, söküm işçisi gibi yıkım firması çalışanları gerek yıkımı denetlemekle görevli teknik personel gerekse de yıkımı izleyen bölge sakinleri için son derece tehlikeli akut veya kronik sağlık sorunlarına kaynaklık edebilir. Öte yandan tozlar uygun rüzgâr koşullarında yıkım mahallinden daha uzak bölgelere rahatlıkla ulaşabileceğinden, riskleri uzak bölgelere de taşıyabilmektedir.

Elbette depremden ileri derecede hasar görmüş ve hatta bir bölümü çökmüş olan bu tür binaların kamu güvenliği açısından ivedilikle yıkılması gerekir, ancak bu durum, yıkımın kontrolsüz ve başta tozuma olmak üzere birçok konuda yeterli güvenlik önlemleri alınmadan yapılması anlamına gelmez.

Bu nedenle gerek yıkım süresince gerekse yıkım atıklarının (molozlarının) yüklenmesi ve taşınması sırasında tozuma oluşumunu önlemek amacıyla TS13883 standardına uygun toz bastırma donanımları ile seyyar veya sabit sulama sistemlerini yıkım şantiyesinde hazır etmek ve kullanmak gereklidir.

Deprem bölgesinde enkaz alanında çalışanlar için Kişisel Koruyucu Donanım olarak aşağıdaki ekipmanın temini gereklidir.

En öncelikli gereksinim olan FFP3 tîpi toz maskesi hayati önemdedir ve deprem alanında kurtarma ve enkaz kaldırma çalışmalarına katılan sivil toplum ve kamu görevlilerine mutlaka temin edilmeli ve kullanılması sağlanmalıdır.

Ek olarak, gözlük, iş eldiveni ve toz geçirmeyen tulum temin edilmelidir.

TMMOB Kimya Mühendisleri Odası

14.Şubat.2023